

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTKIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znača mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5. poštni predel 22, telefoni 2326. Cekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje. Delavska zbornica — Trbovlje. Delavski dom — Jesenice. Delavski dom — Rokopis se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, veliki oglasi. Ml. gledali v socialne namene delavstva in namenskem usaku beseda Din 2.—

Štev. 82 * Maribor, četrtek, dne 20. julija 1939 * Leto XIV

Naloge socialističnih strank

in Socialistične delavske internacionale.

Na letosnjem deželnem kongresu angleške delavske stranke (Labour Party) je zastopal Socialistično delavsko internacionalo njen predsednik s. J. W. Alabarda, ki je imel ob tej priliki važen načrt, katerega glavne misli prinašamo:

»Socialistična delavska internacionala nima namena, diktirati politiko posameznih deželnih strank, ki so priključene internacionali. Politika je namreč umetnost, izrabiti vse dane možnosti. Te možnosti so pa v vsaki državi različne, in sicer zato, ker ima vsaka država drugačno narodno življenje in značaj, lastno zgodovino in tradicijo. Narodna stranka te različne možnosti laže pravilno presoja in uresniči, kot pa kaka tuja sila; zato nočemo posameznih, v internacionali včlanjenih strank, ovirati pri zgrabi samostojne politike, ampak jih dajemo v tem oziru popolnoma proste roke.«

Na drugi strani je pa vendarle potrebno, da so te narodne stranke, katere druži skupen ideal, med seboj mednarodno povezane, kajti le z medsebojnim stikom in izmenjavo misli, se lahko druga od druge kaj naučijo in razmotrijevajo enake ali pa skupne probleme. Na ta način je potem mogoče, da pridejo stranke različnih narodov do skupnega in enotnega sklepa, ki postane važen bodisi v miru ali pa za časa vojne. — Takšna mednarodna organizacija, kot je Socialistična internacionala, je izredne važnosti. Že sam njen obstoj nam je povročilo, da posamezne v njej včlanjene stranke ne bodo zašle na polje nacionalistične omejenosti in da bo vsaka stranka znala spoštovati mnenja in cilje druge stranke. Socialistična internacionala, ki druži pod svojim okriljem premože delavske organizacije iz vseh dežel, pospešuje zbljanje med narodi in skrbi za mednarodno pravičnost. — Mednarodne pravičnosti si pa ne moremo misliti brez ožjega in pogostega stika med posameznimi narodi. Za stik med posameznimi narodi ni dovolj, da se sestanejo zastopniki posameznih vlad od časa do časa na javnih ali tajnih konferencah, ampak je pri tem važno, da narodi sami in njihove slobodne organizacije stalno med seboj občujejo in da so med seboj povezani v zaupanju in prijateljstvu. Le na ta način bo mogoče postaviti temelje trajnemu miru.«

V današnjih časih ne more Socialistična internacionala svojega vzvišenega namena tako izvrševati, kot bi bilo želeno, v tem sliči njena usoda usodi Društva narodov. Obe važni ustanovi sta baš zdaj, ko je njuno delovanje na ohranitvi miru tako važno, precej izgubili na svojem vplivu. — Nekatere vlade, ki jim več pomeni surova sila kot pa pravičnost in mir, so s svojim izstopom iz Društva narodov oslabile idejo mednarodne povezanosti. Te vlade so tudi razpustile socialistične stranke in delavske organizacije v svojih deželah ter tako vzele Socialistični delavski internacionali možnost sodelovanja s širokimi ljudskimi masami. To je bil za Internacionalo težek udarec, ki je njenou pozicijo oslabil.«

Toda vemo, da živimo danes v izrednih časih in vsak pameten človek mora biti uverjen o potrebi mednarodne vzajemnosti in povezanosti. Mi pa, ki nismo izgubili vere v vzvišeno poslanstvo socializma, ki hoče svet spremeniti v dom miroljubnih, svobodnih in prospevajočih ljudi, se ne bomo z nič narediti.«

Začasno pomirjenje

Kako dolgo?

Zadnje dni pišejo zopet mnogo o pomirjenju v Evropi

Francoski publicist meni, da bo premirje trajalo do 25. avgusta. Takrat bo Hitler govoril v Tannenbergu in početkom septembra v nemškem nürnbergskem državnem zboru. Takrat se utegne Hitler odločiti za kakšno važnejšo gesto. Publicist Pertinax pravi, da se morata Anglija in Francija pripraviti, da ne bo presenečen.

Glede Gdanska še vedno pričakujejo mirno rešitev

Baje Hitler sam meni, da ni več daleč mirna rešitev tega vprašanja, zlasti, če ne bo tuje intervencije. V Gdansku pa vendar nadaljujejo z vojnimi pripravami. Posebno senzacijo je vzbudila aretacija 50 starejših članov policije v Gdansku. Vzrok ni znan.

Pogajanja za trozvezo

med Anglijo, Francijo in Rusijo se na-

daljujejo. Kljub vestem, da so v pogajanjih težkoče, da ni zaupanja med bočnimi zavezniki, ki jih širijo neprijatelji te zveze, so politična pogajanja do mala končana. Francozi misijo, da je že prišlo do pozitivnih provizoričnih sklepov, ki bodo za podlago nadaljnje posvetovanjem. Rusija že sama predlaga, da se na podlagi doseženega sporazuma prično angleško-francosko-ruska vojaška posvetovanja. Iz vseh teh

dejstev je sklepati, da bodo pogajanja za to trozvezo uspešno končala.

Ameriški neutralni zakon

Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt ni prodrl s predlogom, da se neutralnostni zakon razveljavi. Roosevelt pa namerava izdati novo poslanico o tem vprašanju na narod, ako ne bodo uspela pogajanja s predstavniki republikanske stranke.

Po sklenitvi političnih pogodb imajo besedo generali

Potovanje angleškega generala v Varšavo.

V zvezi s sklenitvijo poljsko-angleške pogodbe je prispel v Varšavo angleški general Ironside, ki bo razgovarjal s Poljaki o vojaških stvareh. Na Poljsko pride tudi načelnik francoskega generalnega štaba general Gamelin.

Enaki razgovori se bodo vodili tudi med turškimi in francoskimi vojaškimi krogovi. Po sklenitvi meddržavnih političnih pogodb imajo besedo generalštabi, da izdelajo vse potrebno za sodelovanje armad v slučaju potrebe.

Kakšen red hočejo Nemci na Balkanu?

»Odstraniti je treba ruševine Balkanske zveze.«

Neoficijelni organ nemškega zunanjega ministra »Südost-Echo« je objavil članek, v katerem razpravlja o angleško-turškem paktu in s tem nastalim položajem na Balkanu ter pravi:

»Dejstvo, da je Turčija članica Balkanske zveze, daje Angliji možnost, da razširi svoj vpliv preko vsega Balkana. Dokler to ni razčiščeno, ne more biti prave neutralnosti Balkana. Neutralnost ne more biti streha, pod katero

bì kdo želel čakati, dokler mine nevarnost ali pa, da se v danem primeru odloči za to ali ono stran, kakor bi mu pač najbolje kazalo. Odstraniti je treba ruševine Balkanske zveze, kakor so bile svoječasno odstranjene ruševine Male antante. Tu ni srednje poti. Balkanske države morajo biti ali popolnoma neutrane, ali pa se bodo morale boriti. Pri tem ne mislimo samo na Romunijo.«

Velika vohunska afera v Franciji

Številni francoski aristokrati in glavni poborniki reakcije navadni vohuni.

Francoska protivohunska služba je odkrila na široko razpredeno vohunsko organizacijo, ki je delovala v Franciji že od 1. 1934. Člani te vohunske organizacije so dobavljali neki inozemski državi važne vojaške podatke in prejemali za to ogromne vsote denarja.

Med aretiranimi je grof Brinon,

nadalje urednik »Le Temps«, Aubin, in ravnatelj reakcionarne lista »Figaro«. Aubin je priznal, da je prejel za svoje delo 3.5 milijonov frankov, direktor »Figara« pa en milijon frankov. Člani vohunske organiza-

cije so skoro sami aristokrati in predstavniki najbolj črne francoske reakcije, se razlikujejo v političnih pogodbah. To je spravilo francosko reakcijo v silno neprijeten položaj, ker se je do slej vedno zatrjevalo, da so samo socialisti ali marksisti zmožni izdajati domovino.

Kakor se trdi, znaša skupno število aretiranov že 150. Obenem se je posrečilo razkriti špijonažne organizacije tudi v Angliji in Belgiji, preko katerih dežel so prenašali vohunski material v inozemstvo.

Japonsko ruski spor

Japonci in otok Sahalin.

Radi otoka Sahalina so neprestani spori med Sovjetsko Rusijo in Japonsko. Na petroleju in rudah bogati del otoka pripada namreč Sovjetski Rusiji, pusti del pa Japonski. Rusi so prepustili neki japonski družbi izkoriscanje petrolejskih vrelcev na Sahalinu. Japonska družba pa se ni držala delovne pogodbe, radi česar je sovjetska vlada naložila družbi globo 374.000 rublej (1 rubelj = 28 dinarjev), aka kazen do 19. julija ne bo plačana, bo imetje družbe zaplenjeno. Vsled tega je sedaj prišlo do spora med Japonsko in Sovjetsko Rusijo.

manjšo povezanostjo kot do zdaj oklepali Socialistične delavske internacion-

radi spora na Sahalinu, dokler Japonci ne spremene oblike svoje note, ki so jo poslali. V noti so namreč stavili rok do 19. julija. Sovjetska vlada je nato neprečitano vrnila.

Angleško posojilje Jugoslaviji

da bo lahko ohranila neodvisnost in neutralnost.

Angleški listi pišejo mnogo o Balkanu in zadnje dni tudi o Jugoslaviji. Pravijo, da bo Anglija dala Jugoslaviji 2 milijona funтов šterlingov posojila, ker le močna Jugoslavija bo lahko neodvisna in neutralna.

V London na obisk

sta odpotovala knez-namestnik Pavle kneginja Olga.

Uradno poročilo pravi, da velja ta čisto osebni obisk angleškemu kralju. Na poti ju je spremjal kot odpeljanec angleškega kralja, beograjski angleški poslanik Campbell.

Knez-namestnik in kneginja Olga sta bila na slavnostnem večerju pri angleškem kralju.

Kako je z zlatimi rezervami za slučaj vojne?

Newyorška »Times« prinaša članek ravnatelja instituta za mednarodne finance na univerzi v New Yorku, dr. Johna Maddena, ki pravi, da bi angleško-francoski blok sedaj lažje financiral svoja naročila v Zedinjenih državah kot pa jih je leta 1914.

Gospodarsko so Zedinjene države danes manj odvisne od Evrope kot pa so bile leta 1914. V slučaju vojne bodo Zedinjene države vsled naraščajočih nakupov inozemstva imeli dobitek. Plačila se bodo vršila v zlatu — toda USA imajo že dovolj zlata za vsak mogoč slučaj — ali pa z blagom, ki ga bodo vojskujoče se države prodale Ameriki. Angleško-francoski blok (Anglija, Francija, Poljska, Romunija, Grška in Turčija) je posedoval ob koncu aprila letos za 6,280.000.000 dolarjev zlata, to se pravi trikrat več, kot pa so ga posedovali zavezniki, vključno Rusija in Italija leta 1914. Z Rusijo vred kontroliira ta blok dve tretjine svetovne proizvodnje zlata. Ob istem času so posedovali takozvane neutralne države (Holandska, Švica, Švedska in Belgija) zlata za 2,290.000.000 dolarjev, ne vracanano stabilizacijski fonda Švice in Nizozemske. Skupno zlato in dolarsko imetje bloka Anglija-Francija je več kot 150 odstotkov višje kot pa je znašal izvoz Zedinjenih držav v času od julija 1914 do julija 1917. Z uvozom vojskujočih se in neutralnih držav v Zedinjene države bo dolarsko imetje teh držav še narašlo in bodo na ta način v stanju financirati nadaljnje nakupe v Zedinjenih državah.

Angleško-francoski blok in neutralne države so torej v stanju kupiti v Zedinjenih državah mnogo več potrebščin, kot pa so jih leta 1914, ne da bi morale kupovati na up.

105 centralnih fondov

v katerem številu pa še niso vpoštevani fondi ustanovljeni 1. 1938. in 1939.

Iz zaključnih računov državnih dohodkov in izdatkov je razvidno, da je bilo dne 31. marca 1938 105 centralnih fondov, ki so izkazovali 1797 milijonov premoženja. V l. 1937. so znašali dohodki teh fondov 877 milijonov dinarjev, izdatki pa 443 milijone dinarjev.

V tem pregledu manjkajo vsi centralni fondi, ki so bili ustanovljeni l. 1938. in do danes, to so predvsem: centralni cestni fond, centralni melioracijski fond, centralni narodni sanitetni fond, cen-

tralni fond za pospeševanje svilarstva, centralni fond za bombaž, narodni obrambni fond in narodni invalidski fond. Če vpoštevamo vse te fonde, pravi »Jutro«, potem narase vsota dohodkov vseh centralnih fondov na preko eno milijardo in pol dinarjev letno.

Pravijo, da pri ustanavljanju teh centralnih fondov igrajo veliko vlogo osebni materialni interesi visokih uradnikov, ki si na ta način priskrbe postranski zaslužek z delom, ki ga opravlja.

Kartelni dogovor o povišanju cen papirju

Kakor smo že poročali, je kartel jugoslovanskih tvornic papirja pridobil nemške tovarnarje in dobavitelje papirja, da povišajo cene papirju na višino, ki jo bo določil »Centropapir«. Kot uslužbo za to povišanje cen, pa je »Centropapir« zagotovil nemškim papirnim tvornicam, da bodo lahko tudi še nadalje uvažale dosedanje količine papirja, ne da bi se jim bilo treba batiti kakšne konkurenco od strani tvornic papirja v Jugoslaviji. Cene papirju so se po predlogu »Centropapirja« povišale od 15 do 27 odstotkov.

Po protikartelnem zakonu tak dogovor ne velja. Kakor pa se nam zagovarjava, je kartel tovarn papirja v Jugoslaviji, združen pod imenom »Centropapir«, predložil nove cene in tudi dogovor z nemškimi tovarnarji — ki so tega darila, katerega jim je naklonil bratski kartel v Jugoslaviji, samoobsebi

umevno silno veseli — pristojnemu ministru v potrditev. Ministrstvo je povisitev cen papirju odobrilo. S tem se bodo precej občutno podražile tudi šolske knjige, ki so bile že doslej dovolj dragi.

Veliki časopisi o tej podražitvi papirja ne pišejo, ker zaenkrat niso prizadeti. Rotacijski papir, ki se uvaža iz inozemstva, se namreč ni nič podražil, pač pa se je podražil, in to občutno podražil, papir za vse časopise, ki se ne tiskajo na rotacijskem, ampak na navadnem časopisnem papirju. Menda se je kartel zavedal, da bi podražitev rotacijskega papirja povzročila velik hrup, pa so zaenkrat napravili kartelne cene samo za ostale vrste papirja.

In kaj bodo rekle kartelirane tovarne papirja, ako bodo prišli delavci v papirnicah in zahtevali povišanje svojih plač?

Kam s pšenico?

Od lanske žetve je ostalo v državah, ki pridelujejo pšenico, domala 2 milijona vagonov pšenice neporabljene.

Države, ki kupujejo oz. uvažajo pšenico, pa rabijo letno samo okroglo 1,550.000 vagonov pšenice. Torej bo še od stare lanskoletne zaloge pšenice ostal višek od okroglo 450.000 vagonov. Za letos pa zopet obetajo rekordno letino pšenice zlasti v Ameriki. Vsled tega je cena pšenici zopet silno padla.

Med tem ko stane pri nas **din 165 za 100 kg**, jo prodajajo na mednarodnih borzah po okroglo **47 din za 100 kg**. — Kljub tako velikim zalogam pšenice pa bo na svetu še vedno mnogo ljudi, ki bodo stradali kruha. Pač narobe svet. Blagostanje bi lahko vladalo na zemlji, samo ljudje nočejo.

Španija hoče ostati neutralna

Po obisku grofa Ciana.

Na Španskem se je mudil te dni pri generalu Francu italijanski zunanj minister grof Ciano. Obisk je bil manifestacija priateljstva med Italijo in Španijo, nji pa sprejet noben nov sklep. Včeraj je bila sicer izdana deklaracija o skupnih ideoloških naziranjih, vendar pa hoče Španija ostati politično neod-

visna, kar je tudi Franco že večkrat podarjal. —

Japonska demonstracija

Dne 21. julija se bo vršila parada vsega japonskega vojnega brodovja pred japonskim cesarjem. Take parade so zelo redke. Sedanjo parado smatrajo kot demonstracijo proti Angliji, ker se vrši v času, ko se obe državi pogajata za likvidacijo spora v Tijencinu.

C. Nordhoff in J. N. Hall:

MURIKAN

Čoln se je počasi pomikal ob obrežju in je bil v tistem trenutku oddaljen komaj četrto milje od mesta, kjer se je nahajala. Kako zmučeni so izgledali veslači. Šesti mož, belo oblečen, s tropsko čelado na glavi, je stal v zapogi čolna in se z daljnogledom razgledoval po obrežju. Tako je v njem spoznala svojega moža. Hotelu mu je pomahati... ga poklicati, toda ni mogla...

In sedaj je stala gospa negibna na obrežju, da jo je mož mogel opaziti. Gospa de Laage je videla, kako se je velika postava guvernerja vzravnala... in otrpnila. Ljudje so prestali z veslanjem in se osupili obrnili v pravcu proti njej. V naslednjem trenutku so z največjo naglico zaveslali proti obrežju. V svojem pričakovanju je razločno čula škripanje veselnih ležajev, ki je motilo večerno tišino. Srce ji je razbijalo, kot da bi se hotelo raztresniti, toda morala se je obvladati in ostati mirna... Gospodarica nad svojimi čustvi.

Hitela je čolnu naproti.

Guverner je skočil iz čolna v vodo, ki mu je segala do kolen in je objel svojo ženo. Še vedno je bil tako zelo razburjen, da ni mogel izreči niti njegova imena. Skozi lastne solze je opazila, da so bile njegove oči vlažne.

»Hvala Bogu!... Hvala Bogu!« je mrmljal in glas mu je bil kot ubit. »Ti nisi niti ranjena? Kje so ostali?«

Odmajala je z glavo. »Sama sem.«

»Sama!« je vzkliknil in globoko zadiral. Potem ji je položil roko okoli pasu, kakor da bi jo hotel podpirati ter se mapotil z njo proti notranosti otoka, do

nekoga mesta, kjer ju mornarji niso mogli videti. Sedla sta na deblo neke izkoreninjene palme.

»To je naravnost čudež, Hermina! Ti si sama prispela tu sem? Ali te ne bi preveč vznemirilo, ako bi mi pojasnila, kako se je bilo to zgodilo?... Toda mogoče pozneje...«

Odkimala je z glavo in potem pričela pripovedovati, pogled uprt v tla. »Bila sem prvezana na vrhnji veji na enem izmed purau dreves. Morje me je odplavilo in tok me je zanesel skozi preliv. Počni sem izgubila zavest. Ko sem se zopet zavedla, je ležalo drevo ob čereh koralnega pasu. Posrečilo se mi je, da sem se osvobodila. Ostali so utonili, ko se je drevo obračalo v vodi. Kako dolgo sem spala ne vem. Ko sem se prebudila, je stalo sonce že visoko na nebuh in pljuskota je drevo zopet odplavila.«

De Laage je poslušal to neverjetno povest do dela mirnega obraza. Ves čas je držal roko svoje žene v svoji. Ko je nehala pripovedovati, se je sklonil nad njo in jo nežno poljubil.

»O tem ne bova več govorila,« je rekla. »Poskusiti pozabiti kar si bila doživelka.«

Po kratkem molku je pripovedoval o preživelih na vaškem otoku in tudil o tem, da so vsi tisti, ki so se zatekli na Motu Tonga, pognili. Ko se je poleglo prvo začudenje in veselje, je de Laage vstal.

»Počakaj me tu in odpočij si, draga moja. Nerad te pustim samo, četudi bo trajalo samo kratek čas, toda imam še opravka!«

»Kam greš?«

»Ogledati si moram palme tam preko, dokler je še svetlo. Najbrž bomo morali ljudi spraviti tu sem.«

»Počakaj do jutri, Evgen!«

»Ne — mi se moramo še nocoj vrniti. V čolnu boš lahko prav udobno spala.«

Doma in na svetu

Dr. Mačkov 60. rojstni dan so praznovali v Zagrebu zelo slovesno, z mašo, katero je opravil sam nadškop dr. Stepinac. Po maši je bila blagoslovitev doma Gospodarske slike. Pri tej priliki je nadškop rekel, da deli vse dobro in zlo s hrvatskim narodom in je pozval Hrvate, da naj ohranijo slogo, v kateri so se zbrali okrog dr. Mačka. Potem se je pričel sprevod, v katerem je bilo 80.000 udeležencev. Popoldne pa so se pristaši dr. Mačka podali na veliko veselico, na nekem sportnem piazzoru, na kateri so v večernih urah priredili ognejmet in izstrelili tudi raketo, ki je pokazala visoko v zraku dr. Mačka na konju.

Revizija socialne zakonodaje. Nedavno smo čitali v »Slovencu« vest, da zahtevajo načinjenčenci zagrebške delavske zbornice odpravljeno, v slučaju, ako bi se jih odpustilo iz službe. »Slovencu« se to ne zdi prav. Najbrž tudi njegovim prijateljem stvar ne gre v račun, dasi je odpravnina predvidena v obrtnem zakonu. Sedaj šele vemo, kako bi »Slovenčevi« prijatelji radi revidirali socialno zakonodajo.

Od šestmijardnega posojila za javna dela bo sedaj na razpolago 213.75 milijonov dinarjev. Od te vsote bo porabljen v Beogradu 130 milijonov dinarjev, dočim odpade na vso ostalo državo 83 milijonov dinarjev.

Kdo je to plačal? Za lanske volitve v narodno skupščino je pustil tiskati dr. Stojadinović brošure in letake v »Jugostampi« v Zagrebu. V posebnem oddelku te tiskarne se je delalo neprestano skoro leto in dan na tiskanju volilnega materijala, s katerim je potem dr. Stojadinović obsul svoj dragi narod in zasul svojo ljubljeno zemljo. Vprašanje je, kdo je vse to plačal? Stalo je vse skupaj gotovo najmanj kakšen milijon dinarjev, če ne več.

Gospodarski krogi in Poštna hranilnica. Listi pišejo zelo mnogo o spremembah v vodstvu Poštne hranilnice v Beogradu. Zlasti berejo levite odstavljenemu generalnemu ravnatelju dr. Nedeljkoviću, ki je vdril v Poštne hranilnice od 1. 1924., potem ko so Slovenci organizirali to ustanovo. Od 13 višjih uradnikov so bili samo trije Hrvati in en Slovenec. Od sedmih članov nadzornega odbora pa je bilo šest Srbov in en Slovenec državni uradnik. — Dr. Nedeljković je zabranil objavo statistike, kako se steka denar iz posameznih pokrajini države in kam in komu se dajejo posojila. Časopisi so zlasti hudi, da gospodarski krogi nimajo nobenega vpivja na Poštne hranilnice. Ti bodo sedaj že prišli na svoj račun. Toda zakaj bi pa delavski krogi ne imeli nobene besede pri takem zavodu, ki gospodari s tako ogromnimi sredstvi? Saj gre vendar za zavod, ki naj posluje v dobrobit vse države, torej tudi vseh državljanov. Toda na to uho pa ne čujejo tisti, ki sicer tako dobro vedo za vse krivice, ki se gode gospodarskim krogom.

Fašistični organ o Franciji. Ker so italijanske oblasti izgnale francoskega novinarja, so francoske oblasti izgnale italijanskega novinarja. Radi izgona tega italijanskega novinarja piše sedaj glavni tajnik fašistov Farinacci v »Regime fascista« tako-le: »Tisti, ki so ta izgon odredili, so svinje. Francoski narod vladajo

norci in zločinci. Italijanska vlada naj da vsem francoskim poročevalcem brez v zadnjico. Sicer pa bo Italija skoro obračunala s Francozami, ki jih more spomenovati samo krvav poraz.«

V inozemstvo potujejo na oddih. Iz Beograda poročajo, da je beograjska policija letos vidirala že 14.000 potnih listov za inozemstvo, dočim jih je lansko leto v tem času komaj nekaj tisoč. Odkod ljudem toliko denarja, da ga na debelo nosijo v inozemstvo? In pred vsemi, kdo so ti ljudje?

Katoliki v Jugoslaviji. Dne 1. julija 1937 je živel v Jugoslaviji 5.854.315 katoličanov. Župnij je v državi 1975, cerkva 4709, 4298 kapelic, 167 moških samostanov, 479 ženskih samostanov, 19 škofij, 2246 laičnih duhovnikov in 575 duhovnikov, ki se bavijo z drugimi poklici. Vpokojenih duhovnikov je 288. V samostanah je 1168 duhovnikov redovnikov. Dalje je v državi 8 bogoslovij, 22 malih duhovniških semenišč in 20 redovniških noviciatov. Redovnice imajo 74 srednjih in strokovnih šol, 90 ljudskih šol, 147 otroških vrtec in celo vrsto konviktorov.

Povečane plače v romunski armadi. Romunska vlada je sklenila povišati plače častnikom za 30 odst., moštvu za 10 odst. Stevilo častnikov se bo povečalo za 17 odst.

Potopljeno podmornico »Phönix«, ki leži na dnu morja ob obrežju francoske Indokine, skušajo s parniki potegniti na plitvino.

Angleški bombniki so vadili nad Francijo. Preleteli so vso Francijo v 3000 km dolgem poletu brez pristanka.

Zgodnjene države grade vojne ladje še kar naprej. Sedaj je v gradnji 101 vojna ladja.

Zgodnjene države zasedajo pokrajine na južnem tečaju. Te dni odrije velika ekspedicija pod vodstvom admirala Byrda v južne polarne kraje in bo tamkaj uredila postaje, katere bodo stalno zasedene po ameriških ekspedicijah, ki jih bodo vsako leto zamenjali. Izgleda, da bodo Amerikanci na južnem tečaju varovali nekaj več kot pa samo ledene putnine.

Kitajci so sestrelili letalo, v katerem se je vozil japonski general Tamaj Sitoji. Z njim vred je padlo na zemljo in se ubilo 11 potnikov.

Tudi šolska mladina mora na delo. Za poljska dela v Nemčiji je odredila vlada, da se sime pritegniti tudi šolsko mladino od desetega leta dalje. Šolska vodstva so morala predložiti sezname vseh nad deset let starih otrok, ki jih uradi dela lahko vsak čas vpoklicuje za vso dobo šolskih počitnic in še v šolskem letu za poldrugi teden.

Število mater s štirimi in več otroci pada v Nemčiji. Nemški statistični uradjavlja, da se število mater, ki imajo štiri ali več otrok, stalno manjša. V času od 1. 1933 pa do leta je padlo število mater, ki imajo 4 do 5 otrok za 80.000, število mater, ki imajo 6 do 7 otrok, za 30.000 in število mater z osmimi in več otroci za 50.000. Od 100 poročenih žen je bilo v začetku l. 1939. samo 2123, ki so imele več kot 4 otroke, dočim je l. 1933 znašalo njihovo število 247 odst.

Surovo maslo iz inozemstva. Zveza inozemskih novinarjev v Berlinu je dobila dovoljenje, da sme uvažati surovo maslo za svoje člane iz Danske.

Iz Češke

Pasivnost ali sodelovanje. Pred to vprašanja je postavljen češki narod, kakor piše pravški »Der neue Tag«. Ako se ne bo hotel sodelovati, potem se bodo vsa viseča vprašanja rešila brez njega in mimo njega.

»Osveboditi se moramo poniznječe navade, da govorimo nemško!« Radi tega stavka je bil organ narodne češke stranke »Narodni listy« prepovedan za tri dni.

»Nisem utrijena. Grem s teboj,« je rekla.

Na kratki poti proti zunanjemu obrežju je gospa de Laage omenila, da palme, kolikor jih je še ostalo, niso preveč trpeče od viharja. Ako se vpošte

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Potek delavskega kolesarskega dne je zapustil v naši sajasti dolini kar najboljši včas. Zlasti smo bili veseli številne udeležbe od strani mariborskih sodrugov. Dasi imamo sami dobro izvežbano godbo, moramo priznati, da nam je nastop godbe železniških delavcev in uslužencev nujil resničen užitek. Imeli smo priliko sponzati vrline te godbe in njenega kapelnika g. Schönherja, ki je bil upravičeno deležen tolke pozornosti in odobravanja s strani občinstva. Zadnjici ste pozabili napisati, da mu je pri dopoldanskem koncertu poklonila mala deklica šopek roz, kot pozdrav in v znak priznanja. Prireditev je uspela v vsakem oziru kako dobro in si moramo tudi za v bodoče zapomniti, da moramo vsak naš javni nastop organizirati s skupnimi silami.

HRASTNIK

Javno letno kopališče bo otvorjeno v nedeljo, dne 23. julija t. l. ob 11. uri. Ob 15. uri se bodo vršile plavalne tekme med plavači Sokolskega društva in Športnega kluba.

PREVALJE

Občinski odbor je odstopil

V nedeljo, dne 9. julija t. l. je sklical prevajalski župan, Jurij Kučovnik, banovinski svetnik in namestnik državnega poslanca g. Gajšeka, občinsko sejo, na kateri je bil storjen sklep o odstopu občinskega odbora. Ako bi bila seja s tem dnevnim redom javljena tudi občinstvu, bi se je bili udeležili kot poslušalci tudi politični ljudje iz opozicije, kajti vsakogar zanima, kako more odstopiti iz protesta občinski odbor, sestavljen iz samih članov JRZ in zastopan po tako uglednih političnih osebnostih, kakor sta župan in advokat dr. Štefanovič.

V Prevaljah ni nobene druge politične stranke kakor JRZ in to v glavnem ne radi tega, ker se politične stranke ne morejo svobodno ustanavljati, potem pa je pritisk tako močan, da bi mnogo delavstva in javnih ter privatnih uslužencev tega ne moglo skrivati. Ostalih gospodarskih, kulturnih in socialnih organizacij je seveda mnogo, med njimi pa jih je precej davno zgubilo zaupanje v občinski odbor, ki je sedaj odstopil.

Ker se ni preprečilo preselitev davkarjev v Dravograd, so posebno razburjeni gostilničari, zlasti tisti, ki je v obč. odb. delavstvo pa dobro ve, zakaj je obč. odbor odstopil. Triletna doba je zadostovala, da je večina prebivalstva občine prešla v opozicijo, kamor je nazadnje priomal še obč. odbor sam, na celu s svojim županom.

Nova volilna borba se je začela, občinske volitve so pred vratmi. Odstop obč. odbora je bil gotovo modrejši kakor nameravani marš na Ljubljano, katerega so nekateri priporočali.

RUŠE

Elektrarna Pogačnik javlja, da preneha dobavljati električni tok s 1. avgustom. Vprašanje je, če bodo dela za dobova toka iz elektrarne Fale do označenega dne gotova, ker si cer bodo Ruše še nekaj mesecev v temi. Vodstvo zadružne elektrarne naj tako »zatemniti« Ruš prepreči. Javnost tudi želi, da se sklicuje sestane interesarov in se jim podrobneje razloži pogodbo z elektrarno Falo.

V Nemčijo se je preselil obratni mojster g. Niesner Josip.

Smolniški občinski odbor je baje sklenil odpraviti strašno nadlogo prahu na ta način, da bodo ceste v Rušah škropili z Mulejevo lajto, ceste v Smolniku do Jiharta pa z občinskimi škropilnimi vozom. To hvalevredno idejo vsi pozdravljamo!

Pretečeno nedeljo je utoril v Dravi čevljarski pomočnik Pezdir, doma iz Vranjih goric, občina Brezovina. Ker ni znal plavati, pa je zašel v globoko vodo, so ga zagnili valovi. Neki kopalec iz Maribora mu je sicer priskočil na pomč, vendar žal prepozno, potegnil je mrtvega na breg.

Letno gledališče pripravlja igro »Voda iz planine«. Delo je iz srbskega prevedel v slovensčino Potreč Ivan. Igralo see bode v času pridritev mariborskega tedna.

Zivljensko nevarne opeklne je zadobil minuli ponedeljek zvečer delavec v tovarni za dušik Leopold Kopić. Po nesrečnem naključju se je vlijala po njem tekoča karbidna masa in mu je občela na živem telesu popolnoma zgorela, radi česar je zadobil težje opeklne. Tako je bil odpremljen v mariborsko splošno bolnico, kjer se zdravniki trudijo, da bi ga ohranili pri življenu. Ponesrečeni je oženjen in šele 39 let star.

Objave VIII. Mariborskogatedna

Naš narodni položaj in množe pereče soobne probleme, zvezane tesno z našo narodno sedanjostjo in bodočnostjo, bo pokazala na najbolji način narodopisna razstava na letnem VIII. Mariborskem tednu od 5. do 13. avgusta. Zato bo zanimiva prav tako za Mariborčane kakor za vse ostale Slovence in Jugoslavane.

Kaj je skavtizem in kaj hoče, na ti dve vprašanji hočejo odgovoriti naši skavti na svoji veliki razstavi, ki jo prirede v okviru letosnjega VIII. Mariborskega tedna. Priložnost polovicne voznine po državnih železnicah od 1. do 17. avgusta bodo zato gotovo v polni meri izkoristili tudi skavti od drugod, da si to razstavo ogledajo. Še posebej pa bo poučna za vse tiste, ki skavtizem in skatov morda še ne poznojajo tako, kakor bi bilo treba.

Tlakovna dela v Prešernovi ulici v Mari- boru, ki je glavna prometna os vsakoletnih prireditvev Mariborskega tedna, bodo že pred pričetkom letosnjega VIII. Mariborskega tedna dokončana. To bo dalo zlasti veseljencemu parku, ki se bo tudi povečal in izpopolnil, čisto novo zunanje lice.

Velik praznik vsega zavednega delavstva v premogovnih revirjih

bo proslava 40 letnice svobodne strokovne organizacije Zveze rudarjev Jugoslavije, podružnice v Trbovljah.

Trboveljski rudarji se že pripravljajo na proslavo tega pomembnega dne, ki se bo vršila v soboto, dne 5. in v nedeljo, 6. avgusta t. l.

Rudarji v Sloveniji, zlasti pa v vseh revirjih TPD, bodo gotovo skrbeli za korporativno udeležbo. Povabljeni so pa tudi vse ostale organizacije. Kakšnih voznih olajšav se seveda ni nadejati, toda to nas ne sme motiti.

Proslava 40 letnice obstoja razredne organizacije rudarjev je v današnjih razmerah tako

važen dogodek, da ga zaveden delavec ne sme prezreti.

Na predvečer bo vprizoritev Cankarjevega »Hlapca Jerneja«, naslednji dan pa dopolne sprevid po Trbovljah in popoldne rajanje. — Podrobni program bo še pravočasno objavljen.

Ob tej priliki bodo počasni tudi veterani organizacije, vendar je izmed utemeljiteljev organizacije živ samo še starina s. Gradišek, ki pa je še danes povsed na mestu, kjer koli se vrši kakšna delavska prireditev.

Rudarji in ostali, pripravimo se na slavnostne dneve v Trbovljah!

LJUBLJANA

Slovenska akademija znanosti in umetnosti ne more živeti in ne umrijeti. Od države je dobita samo din 21.000 podpore, kar ne zadostuje za tisk ene knjige. Kako si gotovi ljudje predstavljajo akademijo znanosti? Mogoče kot s tem že res kar je pel Prešeren, da zlati vek pridobitno ustanovo, ki naj preživlja samo se-

be? Otroka spraviti na svet je lahko, skrbeti zanj pa je težje. O tem naj bi pisali tisti, ki so zganjali tako reč, ko je bila ustanovljena akademija znanosti v Ljubljani, kakor da bi bilo predstavljajo akademijo znanosti? Mogoče kot s tem že res kar je pel Prešeren, da zlati vek Slovencem pride.

MARIBOR

Ker pekovski pomočniki nočijo nočnega dela, se »Slovenec« jezi na njih, kakor da bi Bog ne bil ustvaril noč za spanje. Ta nauk sicer »Slovenec« uči, toda v praksi, kadar gre za pekovske moštve, »Slovenčevci« zataje svoje nauke. Svoja izvajanja je zabelil »Slovenec« z izpadi proti marksistom. Gospodje, centralna vlada in bankska uprava, ki sta izdali uredbi o omrežju nočnega dela, vendar nista marksistični. Merodajni so se na podlagi skušenih v drugih državah in potem, ko so se prepričali, da je omrežje nočnega dela mogoča, odločili za tako omrežje, pa ne na ljubo marksistom, ampak iz zdravstvenih razlogov in zlasti iz razloga zaščite zdravja konzumentov. Pekovski pomočniki ne zahtevajo drugega, kot da se spoštujejo uredbe oblasti. Ako je »Slovenec« proti temu, potem je za anarhijo. Iz vsega se zopet jasno vidi, kako si stanovščinarji zamisljajo revizijo socialne zakonodaje.

Pasji dnevi mučijo »Slovenca«, da dobiva halucinacije. Stalno ga muči marksistični zmaj, katerega fentuje že desetletje. Sedaj pa se bliža odrešenje: v socialističnih vrstah, v vodstvu, je postal hud spor. Se malo in vse bo šlo narazen. Ko bi nam »Slovenec« vsaj nakanjal kakšno tako vprašanje, radi katerega bi se lahko spoprijeli, tako pa v tej vročini res ne more nihče zahtevati od nas, da bi si napegnali možgane, da si izmislimo kak spor. Ako bi imeli kakšnega poslanca, ki bi moral odstopiti svoje mesto namestniku, ki je do takega mandata upravičen, potem bi se že splačalo kregati, tako prepričamo tudi to — drugi.

Nikakor ne bi bilo treba, da je utonila. Iz

vrst kopalcev nam poročajo: Kakor ste pisali, je v nedeljo, dne 16. t. m. utonila pri kopanju na desnem bregu Drave, nedaleč od barvarne tvrdke Thoma na Pobrežju, 14 letna Miroslava Severjeva. Človeku se zdi skoro neverjetno, kako se je nesreča mogla dogoditi, ker je Drava na tistem mestu plitva in sega človeku kmaj do pasu, z izjemo majhnega tolmuna, v katerega je pri kopanju zagazila utopljenka. Ob času nesreče pa se je na dotičnem kraju kopalo gotovo par sto ljudi. Toda nihče izmed prisotnih, razen nekega delavca, ki je s svojo duhapisotnostjo rešil sestro utopljenke, se ni našel, ki bi bil tvegal toliko, da bi bil potegnil nesrečnico iz tolmuna. Za reševanje utopljencev bo treba otvoriti posebne tečaje, potem bo polovico manj nesreč pri kopanju v Dravi. — Kajti večina nesreč pri kopanju gre na rovaš dejstva, da ljudje, ki so sicer plavači, nimajo skušnje v reševanju in zato tudi ne potrebnega poguma.

Izpopočevanje našega železniškega prometa je naslov neki brošuri, ki jo je napisal inž. Stanislav Roglič. Kdor se vozi z osebnimi vlaki po naših železnicah, tega skoro ne bi verjel.

CELJE

Pogajanja za kolektivno pogodbo pekovskih pomočnikov se bodo vršila v četrtek, dne 20. t. m. ob 16. uri na mestnem načelstvu. Kakor je znano, se mojstri odločno branijo sklenitve kolektivne pogodbe, pomočniki pa hočejo imeti delovne razmere urejene kolektivno, vsled česar je verjetno, da se bodo slednji morali poslužiti skrajnega obrambnega sredstva, ako tudi posredovanja oblasti ne bodo učinkovita. Upamo pa, da bo oblast podučila mojstre, da se tako ne postopa, ker je tudi v njihovem interesu, da nam ne bodo še zadnji pomočniki odšli radi slabih razmer preko meje. Kajti v kratkem času smo zabeležili, da je ena četrtna pekovskih pomočnikov odšla za kruhom v tujino. Med pomočniki vlada soglasnost in smo uverjeni, da v tej borbi ne bodo podlegli, ker mora končno znagati pravica in biti ustrezeno upravičenim zahtevam. Pogajanje bomo budno sledili in o poteku poročali našim čitateljem.

Zveza živilskih delavcev podr. v Celju opozarja vse pekovske pomočnike, da ne iščemo delavcev v Celju, ker se nahajajo pekovski pomočniki v mezdnom gibanju.

Velik delavski shod v D. Z., ki je bil sklican za preteklo nedeljo, se radi zavednosti delavstva ni vršil. Gospod je po večkratnem ogledu prazne dvorane odšel. Pravijo, da bo vodja z Nežko in Poldijem prihodnji boljše organiziral, saj celjski marksisti tudi tokrat niso pravni nagajali.

ŽELEZNO — VELIKA PIREŠICA

Nov rudnik se odpira. Bogata pokrajina na rudu je Železno v občini Velika Pirešica. V javnosti je znan ta kraj zaenkrat samo po tem, da so tu vijeli in ubili razbojnika Omerzo. Kraje je lep, a siromašen. Edina »industrija« je kamnolom g. Ježovnika p. d. Fervege. Zadnji čas pa so lastniki prostosledov začeli stikati za rudo v starih rovih, kjer so nekoč kopali cincber in pridobivali živo srebro ter zemljo, iz katere so izdelovali barve. Da pa je kraj bogat na železni rudi, o tem priča ime Železno. Lastnica prostosledov je Pirit d. d., katere delničar je baje tudi g. Westen. Družba zaposluje trenutno 22 delavcev, ki kopljajo en jašek na globino in enega navzgor za zračenje. Delo je zelo težko, ker je treba lomiti sam kamen. — Zasluge teh delavcev pa je silno slab. Kopači dobivajo na zmeno din 28, učni kopači din 24, vozači, katerih je dve tretjini, pa samo 22 din. Dela se osem ur. Želja vseh je, da se priključijo Zvezi rudarjev Jugoslavije, ki bi naj jim tudi pomagala do boljega zasluga in sklenitve kolektivne pogodbe. Nade, ki jih stavljajo delavci v organizacijo ne varajo nikoli, aks so delavci vztrajni in solidarni. Poleg organizacije je seveda potrebno, da si naroči tudi vsak »Delavski Politik«, kot organiziran član ZRJ pa bo dobival še »Ljudski Glas« in »Delavca«. Ondotni rudarji imajo prav radi, aki jih kdo obiše in znajo biti kljub svoji revščini zelo gostoljubni. Želeti je, da bi se v Železnu razvilo rudarstvo v večjem obsegu, ker bi tam nastalo v Sloveniji novo delavsko naselje.

KRANJ

še o volitvah obratnih zaupnikov

»Gorenjec« se v svoji borbi za volitve obratnih zaupnikov poslužuje vseh mogočih trikov, ki jih ni smatrati za posebno častne za »Gorenjca« in ki tudi niso vsakemu dovoljeni, da se jih poslužuje. Z demagogijo, nerescno in sumničenjem hoče pridobiti delavstvo ter ga prepirati, da je to, kar je, dobro. Ta bedasta agitacija, kakrsne se poslužuje »Gorenjec«, mora še tako nepoučenemu in razredno nezavednemu delavcu odpreti oči. Ali more pametni človek nasesti laži, da marksisti odločajo pri odpuščanju delavcev v tovarnah, odnosno jim odkazujejo delo. Mi lojalno izjavljamo, da pri rdečih organizacijah v Kranju še ni noben brezposelnih delavcev dobil štamplike, ki naj velja kot priporočilo, potom katerega bi iskal de o v kakem podjetju, še manj pa, da bi se s tem namenom organiziral. Če je kdo s tem namenom prišel, smo mu povedali, da štamplika teh organizacij ni nikako priporočilo, temveč ravno nasprotno. — Koliko opravka pa je imelo s tem tajništvom »Gorenjčevih priateljev, o tem je »Gorenjec« gotovo dobro poučen. Naj pojasnimo kaj je resnica glede govoric o parskem fondu v »Semperitu«. Tega menda nismo dolžni na ljubo gospodom pri »Gorenjcu«, ki imajo toliko pravice do tega pojavnila, kakor mi do pojavnila, koliko je tiskarna »Tiskovnega društva« naredila v prečenem letu čistega dobička. »Gorenjec« dobro ve, kdo širi se govorice, na čigavo pobudo in s kakšnim namenom. Navede naj samo imena teh ljudi, potem bodo že zaupniki ukrenili potrebno, da bodo za to delo tudi s te strani dobili zasluzeno plačilo. Delavstvo tovarne »Semperit« bo to pojasnilo — in to ne prvkrat — v četrtek, dne 20. t. m. na sestanku v »Cankarjevem domu«. Zaupniki pa dajo tudi »Gorenjcu« pojasnilo, koliko podpor je bilo izdanih pojavilna, kakor mi do pojavnila, koliko je tiskarna »Tiskovnega društva« naredila v prečenem letu čistega dobička. »Gorenjec« dobro ve, kdo širi se govorice, na čigavo pobudo in s kakšnim namenom. Navede naj samo imena teh ljudi, potem bodo že zaupniki ukrenili potrebno, da bodo za to delo tudi s te strani dobili zasluzeno plačilo. Delavstvo tovarne »Semperit« bo to pojasnilo — in to ne prvkrat — v četrtek, dne 20. t. m. na sestanku v »Cankarjevem domu«.

Predmetne občine. V Studencih so dne 15. t. m. ob 20. uri v ondotnem poštnem uradu javno telefonsko govorilnico. Dolgo časa je trajalo, preden so Studenci dobili pošto, sedaj so napravili še en korak naprej in kakor se zatrjuje, bodo pozneje enkrat uredili stvar celo tako, da bo govorilnica dostopna tudi v nočnem času. — Brez poštnega urada je še vedno predmetna občina Pobrežje, h kateri

Mednarodni strokovni kongres

Kaj je pokazal potek kongresa?

Tri leta so minila od prejnjega konгрesa strokovne internacionale. Sedmi konгрes se je vršil junija meseca 1936 v Londonu, sedanji osmi pa pred nekaj dnevi v Curihu.

Tri leta in kolika je razlika v razmerah!

Razlika je organizacijska in politična; nanaša se na mednarodni položaj in strukturo mednarodnega strokovnega gibanja. V bistvu je razlika v zgodovinski situaciji.

Londonski kongres se je vršil v znaku ofenzive. Blagodejni vetrovi demokracije, ki so se pojavljali, so prevladovali takrat. Vendar niso odpravili težkoč. Pač smo verovali, da bodo težkoče s krepko mobilizacijo demokratičnih sil prebrodene. V Franciji je bilo izvedeno strokovno edinstvo. Na čelu vlade je že bil Leon Blum. In v Španiji je pri volitvah 12. februarja demokracija dosegla zmago. Definitivno, smo menili... In druge dežele? Valovi delavskega gibanja so tvorili jedro političnega življenja skoraj po vseh deželah.

Cas je bežal.

Prišel je kongres v Curihu. Osmi kongres mednarodne strokovne zveze.

Ni dvoma, da se pojavlja nova gospodarska kriza. Tekma v oboroževanju še ni ustavljen. Vendar je izčrpala rezerve in jeli so se v ostalih panogah že pojavljati znaki krize. Samo nekaj podatkov. V vodilnih kapitalističnih državah je po zadnjih podatkih nezaposlenost večja kakor je bila 1929. Tedaj je bilo v Združ. državah Amerike 3.9 odst. nezaposlenih, sedaj jih je 20.9 odst. In če primerjamo ti dve leti, dobimo naslednjo sliko: Belgija 1.9 odst., sedaj 18.2 odst., Velika Britanija 8.2 odst., sedaj 9 odst. V Franciji je okoli 375.552 nezaposlenih, dočim jih je bilo 1929 le 928!

Imamo še druge podatke. Pa, zakaj bi jih navajali? Ob dejstvu, ki je svojstveno sedanjemu načinu produkcije, mora priti kriza. In to se čuti tudi po defenzivnem in obrambnem položaju proletarijata.

Problem je danes jako zaostren. Ob zastolu v gospodarstvu nastopa zastoj v delovanju celega sistema, ki mu služi kot temelj. In ta zastoj povzroča zaostrenost v političnem področju. Zaradi tega ima kriza dalekosežne posledice od vseh drugih pojmov, ki so jo spremljale v prejšnjih dobah. Problem ni več samo v raziskavanju poti, marveč v njeni radikalni izpremembi.

Mednarodno strokovno gibanje je postavljeno pred naloge, ki izhajajo iz tege položaja. Zaraditega so v novi obliki postavljena tudi vprašanja, na katera je treba odgovoriti. K. Mertens je govoril o naporih strokovnega gibanja proti krizi; Jauhau je navajal »načrt akcije za mir« ter za pobijanje težkoč, ki razcepljajo narode in ogrožajo mir; E. Kippers je poročal o »vlogi delavskih strokovnih organizacij v državi«, o odnosu proletarijata do države.

Sprejeti sklepi poglabljajo in konkrezirajo prejšnje sklepe in prejšnje direktive. Sklepi pomenijo v veliki meri korak naprej. In še nekaj. Na konгрusu je prišla do izraza glasno povedana misel, da strokovno gibanje ne more biti bolničar ob postelji neozdravljenega bolnika, niti ne, da opravlja službo strelovoda.

Z ozkim prakticizmom je končano. Problemi so tukaj. Pred njimi se ne more bežati brez nevarnosti za življenje. In, ker je tako, je krvparjenju in umetničenju odzvonilo. Nagla in energična akcija se vsiljuje s svojo važnostjo dneva.

Akcija!

Ali imamo moči zanj? Ali ni val težkoč razdrobil moč, ki jo predstavlja mednarodno strokovno gibanje?

Nič ni res! V Londonu je bilo na kongresu zastopanih 13 milijonov članov, v Curihu 20 milijonov! V treh letih znaša prirastek celih sedem milijonov. Internacionala ima sedaj isto število članov, ki ga je imela takoj po vojni v dobi razmaha delavskega gibanja.

Se več. Internacionala je postala v zadnjih treh letih mednarodna. Poleg Norveške so ji pristopile tudi druge izvenevropske deželne centrale. Tako Zedinjene države Amerike, Mehika, Nova Zelandija, Kitajska. Internacionala je svojo delavnost razširila na vse kontinente, zajela skoraj vse narode. Da, skoraj vse narode, ker je internacionala beležila samo organizacijske navidezne izgube v Evropi, ne pa obenem duhovne.

Vendar sedem milijonov novih članov ne tvorijo člani novo pristopivih deželnih central. Dober del, skoraj polovico, prirastka zabeležujemo v starih centralah internacionale. Stvarni prirastek je torej mnogo večji kakor sedem milijonov, ker je ta številka skupno povprečje števila članstva iz let 1936 in 1939. Pri tem se namreč ne jemlje v obzir izguba članstva v deželah, kjer so organizacije izgubile svobodo do obstoja.

Okrepitev internacionale je torej vsestranska. Ta je internacionalna in nacionalna. Najmanj je pa to dejstvo, ki ga ne smemo izgubiti iz vidika.

Po »R. N.«, B.

Ali si že poravnati naročino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Delavski pravni svetovalec

Plaćilo zidarskega računa (Tržič)

Vprašanje: Občina mi je naročila, da moram napraviti pri svoji hiši iz higieničkih razlogov angleško stranišče. Pri komisijskem ogledu je bilo določeno, da napeljem v ta namen kakih 20 m dolgo ceev v premeru 20 cm do občinskega kanala in sicer po zemljišču sosedne, v smeri, koder se je že od nekdaj vršil odtok. Sosed je bila takrat navzoča in je na to izrecno pristala ter se zavezala prispevati polovico stroškov, ker bi bila ta naprava tudi njej v korist v toliko, da ji prosta voda ne bi več uhajala na njenem zemljišču kot do zdaj. Pozneje je pa soseda samolastno napravila drugačen odtok, ki je precej daljši in ima cev večji premer, zato ker je vanj speljala tudi cevi s svoje strehe in stranišča. Zame je ta večji odtok nepotreben. Ali sem dolžan plačati s tem povisane stroške?

Odgovor: Zidar, ki je dela izvedel, je dolžan plačilo samo tisti, ki ga je najel. Če se Vi niste z njim pogodili, mu tudi niste dolžni nič plačati, sicer pa toliko, kolikor je bilo z njim dogovorjeno. Če pa si je sosed sama navela zidarju in mu naročila napraviti večji odtok, kot sta se videla svojčas sporazumela, ga mora sama plačati in ste ji Vi dolžni povrniti le toliko, kolikor je bilo s svoječasnim sporazumom določeno.

Orožne vaje (Štore)

Vprašanje: Bil sem na orožnih vajah 3 tedne in sedaj mi je podjetnik, pri katerem sem zaposlen, glede na to nekaj odtegneje od plače. Ali je k temu upravičena?

Odgovor: Za dobo orožnih vaj Vam je podjetnik dolžan plačati polno mezzo, če ste bili pri njem uslužbeni že leto dni, v vsakem primeru pa polno mezzo vsaj za 6 dni, ako niste prejeli plačila od vojaške oblasti. Odtegovanje zaslužka na račun orožnih vaj je torej dvojno neupravičeno.

Ugasnitve terjatev in nedopustna izvršba

(Sevnica)

Vprašanje: Nekdo mi je posodil svojčas 300 dinarjev. Jaz sem mu napravil ob tistem času kot mizar novo mizo. Računa mu glede na dan posojilo nisem predložil. Ko me je na to nasprotnik čez dalj časa tožil s plačilnim povetjem, sem šel k njemu in mu predložil račun.

Izjavil mi je, da mora govoriti s svojo ženo. Nato je vsa stvar zaspala. Pred kratkim pa mi je dal zarubiti uro in kolo, ki je last moje žene. Ko sem pri nasprotniku protestiral, mi je izjavil, da je račun za napravljeno mizo že poravnal.

Odgovor: Vložite proti nasprotniku tožbo, da je njegova terjatev v višini Vašega računa zaračuna pobotanja ugasnila. Vaša žena pa naj nasprotnika opomni s priporočenim pismom, da je kolo njena last in da naj nasprotnik v določenem roku izvršbo ustavi ter navede v pisni dokaze za svojo lastnino. Če nasprotnik opominu ne bo ugodil, naj vloži tožbo, da je izvršila na njenem kolo nedopustna.

Kazen zaradi skupnega gospodinjsva

Vprašanje: Sresko načelstvo me je na ovadbo domačega župnika kaznilovalo z denarno globo din 100 ali dva dni zapora, češ, da živim v skupnem gospodinjstvu z ženo, s katero ni sem poročen. Z enako kaznijo je bila kaznovana tudi moja živiljenjska tovarišica. Ali je taka kaznen upravičena?

Odgovor: Kot je razsodilo v več podobnih primerih upravno sodišče, skupno gospodinjstvo neporočenih ljudi ni kaznljivo, če ne vzbujajo javnega pohujanja in ne moti javnega miru. Pritožite se torej zoper izreceno kazneni na banskem upravo: ako bo banskna uprava Vašo pritožbo zavrnila, vložite tožbo na upravno sodišče. Če pa ste zamudili rok 15 dni za pritožbo, se ne da zaenkrat nič ukreniti, pač pa se takoj pritožite ob prihodnji kazni.

LJUDSKA SAMOPOMOC

v Marlboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnih in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Nogavice,
kopalne obleke, srajce, rute, perilo vseh vrst, obleke, robce, čepice, blago za posteljino, moško, žensko perilo in obleke, ostanke, vseh vrst pletenin, volno itd. dobite v novi trgovini in pletilnici „MARA“, Marlboro
Koroška 26 (poleg tržnice)

MALI OGGLASI
Priporoča se
SPECIERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom I.I. I.O.I.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za Izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra izdelava.

Naši čitatelji kupujo najcenejše pri naših inserentih!

52 vajencev stavka

in podjetje počiva.

Podjetje za izdelavo po hišta »Visung« v Beogradu ima samo 52 vajencev, precej več kot pa pomočnikov. Sedaj so se vajenci uprli temu izkoriscanju. Mogoče se najde nekdo

v Beogradu, ki bo na temelju sedanje zakonodaje napravil red? Stavka vajencev, to je res nekaj, kar se še ni zgodilo nikjer na svetu.

Zahajte vedno in pousod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon st. 2324